

9. Sınıf Öğrencilerine Uygulanan Drama Yöntemine Dayalı Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Yazma Tutumuna Etkisi

Ümit Kılıç kilicumitt@gmail.com
Millî Eğitim Bakanlığı

Öz:

Bu araştırma, 9. sınıf öğrencilerine uygulanan drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yazma tutumlarına etkisini inceleme amacı taşımaktadır. Araştırmada, karma yöntem araştırma desenlerinden gömülü (içeyerleşik) desen kullanılmıştır.

Deney grubuna drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının uygulandığı sürede kontrol grubuna mevcut öğretim programı uygulanmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model, nitel boyutunda ise görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Nicel veri toplama aracı olarak Akaydın ve Kurnaz (2015) tarafından geliştirilen Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği, nitel veri toplama aracı olarak araştırmacının kendisi tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde; deneysel uygulamanın, öğrencilerin yazma tutumlarına etkisini incelemek için t-testi analizi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizindeyse, toplanan veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının uygulandığı deney grubundaki öğrenciler ile mevcut öğretim programına göre ders işlenen kontrol grubundaki öğrenciler arasında yazmaya yönelik tutum bakımından deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: drama, yaratıcı yazma, Türk dili ve edebiyatı, edebiyat eğitimi, yazma tutumu

Kılıç, Ü. (2025). 9. Sınıf öğrencilerine uygulanan drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazma tutumuna etkisi. *International Journal of Education and New Approaches*, 8(1), 14-32. <https://doi.org/10.52974/jena.1592584>

Submission Date:	27.11.2024
Acceptance Date:	03.04.2025
Publication Date:	30.06.2025

Abstract:

This study aims to investigate the effect of creative writing activities based on the drama method on the writing attitudes of 9th grade students. In the research, embedded design, one of the mixed methods research designs, was used. During the period in which the experimental group participated in drama-based creative writing activities, the control group followed the existing curriculum. In the quantitative dimension of the research, a true experimental pre-test-post-test control group model was used, while in the qualitative dimension, semi-structured interviews were conducted. The quantitative data collection tool used was the Writing Attitude Scale for High School Students developed by Şenol Akaydın and Hasan Kurnaz, while the qualitative data collection tool was a semi-structured interview form developed by the researcher. For the analysis of quantitative data, a t-test was used to examine the effect of the experimental application on students' writing attitudes. The qualitative data were analyzed using content analysis.

As a result of the study, a significant difference was found between the experimental group, which participated in drama-based creative writing activities, and the control group, which followed the existing curriculum, in terms of attitudes toward writing, with the experimental group showing a more positive attitude.

Keywords: drama, creative writing, Turkish language and literature, literature education, writing attitude

GİRİŞ

Dil öğretiminde dört temel öge okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileridir. Bu becerilerden dinleme ve okuma alıcı beceriler olup anlama; konuşma ve yazma ise verici beceriler olup anlatma yeterliğini geliştirmek için önemlidir (Pınar ve Emiroğlu, 2013). Anlama becerilerinden olan okuma ve dinleme sayesinde edinilen bilgi, duygu ve düşünceler anlatma becerileri olan yazma veya konuşma ile ifade edilir. Konuşma, okuma ve dinleme becerilerinin yanında yazma becerisi, araştırmacılar tarafından geliştirilmesi zor bir beceri olarak ele alınmakta ve öğrencilerin en çok zorlandıkları dil becerisi olarak görülmektedir (Demirel ve Şahinel, 2006, s.111; Göğüş, 1978, s.236; Maltepe, 2006, s.5; Yalçın, 2002, s.25).

Yazma; duygu, düşünce, bilgi, tasarı ve hayallerin yazı yoluyla aktarılması süreci olarak tanımlanabilir (Dölek ve Hamzadayı, 2022). Yazma, ilkokuldan üniversiteye kadar öğretim programlarında büyük yer tutan, önemli bir konudur. 2015 yılında hazırlanan Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı dersi programında da yazma becerisi, öğrencilerden edinilmesi beklenen dört temel beceriden biridir. Beceri merkezli hazırlanan programda, edebi ürünler aracılığıyla öğrencilerin okuma, yazma ve sözlü iletişim becerileri (konuşma ve dinleme) kazanmaları temel amaç olarak belirlenmiştir. Programda yazma kazanımları herhangi bir türde bir plan dâhilinde metin yazma sürecini kavratacak şekilde hazırlanmıştır (TTKB Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Programı, 2015).

9. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı ders kitabındaki bütün ünitelerde yazma kazanımı ile ilgili etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinlikler, planlı yazma süreçlerini içermektedir. Planlı yazma süreci “Hazırlık, planlama, taslak metin oluşturma, metni düzeltme ve geliştirme, yazılan metni paylaşma” ve bunların alt basamaklarını içermektedir. Bu süreç, daha önce yetkin bir yazma eğitimi geçirmemiş öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaşmada zorluk yaşamalarına ve yazmaya yönelik olumsuz tutum edinmelerine neden olabilir.

Öğrencinin geçmiş yaşantısındaki yazma sürecinin niteliği, onun yazmaya olan tutumunu etkileyecektir. Yazmaya karşı olumsuz tutum sergileyen bir öğrenci yazma etkinliklerine katılmayacaktır. Bu sebeple dersin amacına uygun işlenmesi mümkün olmayacaktır. 9. sınıf Türk Dili ve Edebiyatı dersinde öğrencilerden planlı ve kurallı yazmaları beklenmektedir. Bu beklenti öğrencilerde gerginlik yaratabilmekte ve öğrencinin kendini ifade etmesini

engelleyebilmektedir. Bu da öğrencinin yazmaya karşı isteksiz davranmasına, olumsuz tutum geliştirmesine neden olabilmektedir.

Güçlü bir yazma isteği, öğrencinin yazma becerisini kullanabilmesi kadar önemlidir. Yazmaya yönelik isteğe sahip olmak aynı zamanda yazmaya yönelik olumlu bir tutum gerektirmektedir (Susar, 2009). Bireylerin yazılı anlatım başarılarını etkileyen ve yazmaktan uzaklaşmalarına sebep olan etkenlerden biri de yazmaya karşı olan tutumlarıdır (Akaydın ve Kurnaz, 2015). Yazma öncesi süreçte bireysel veya grup olarak yaratıcı etkinlikler yapan öğrenci, yazmaya karşı olumlu tutum geliştirebilir ve yaratıcılığını ortaya çıkarabilir.

Yaratıcılık, Türk Milli Eğitim Sisteminin Genel Amaçları içinde de tanımlanmıştır. Sistemin nihaî hedefi Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmaktır (MEB Temel Kanunu, 1973). Çağdaş eğitimin tanımı da yaratıcı ve üretken olma üzerine inşa edilmiştir. Eğitim günümüzde, bireyin var olan bilgilerini üretken ve yaratıcı şekilde kullanabilmesine olanak sağlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır.

Potansiyel oranı kişiden kişiye değişmekle birlikte yaratıcılık, herkeste doğuştan var olan bir yetenektir ve geçirilen yaşantıya bağlı olarak gelişir veya körelir. Yaratıcılık, vücudumuzdaki kaslara benzetilebilir. Yaratıcılığın da kaslar gibi esnetilerek, çalıştırılarak geliştirilmesi gerekir (MacGregor, 1996). Yaratıcılığın geliştirilmesi ve güçlendirilmesi adına okul öncesi dönemden başlayarak çeşitli oyun ve etkinlikler, eğitimin bütün kademelerinde uygulanmaktadır. Herkeste doğuştan var olan bu yetenek, canlı tutulup da güçlendirildikçe birey; çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı olma yolunda donanım kazanmış olacaktır (MEB Temel Kanunu, 1973).

Yaratıcı çalışmalarla birey kendi duygu ve düşüncelerini özgürce ifade etme olanağı bulur ve bağımsız kararlar alabilir. Yaratıcı yazı etkinliklerinde öğrencilerin istediklerini cesurca yazabilmelerini sağlamak, onların kendilerine olan güvenlerini pekiştirecek, bir başka özellik olan duygusal zekâlarının gelişmesine katkı sağlayacaktır (Oral, 2014). Duygu ve düşüncelerin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi ve ifade edilmesi de temelde ana dili aracılığıyla gerçekleşir; Türkçe/Türk dili/Türk edebiyatı derslerinde yapılan yazma çalışmaları dil becerilerinin, dolayısıyla düşünme becerilerinin ve yaratıcı yönün gelişmesinde önemlidir (Serin, 2005).

Yazma becerisinin geliştirilmesi ve öğrencide olumlu tutum oluşturabilmek adına farklı etkinliklere başvurmak gerekmektedir. Bu etkinlikleri gerçekleştirebilmek için de yaratıcı yazma ve dramadan yararlanmak yerinde olacaktır. Susar (2009)'a göre yaratıcı drama ve yaratıcı yazma sosyal etkileşim gerektiren uygulamalar içerdiği için bu uygulamaların yazmaya yönelik tutuma olumlu yansımaları olacaktır. Türk Dili ve Edebiyatı dersi programında hedeflenen yazma kazanımlarının gerçekleşmesi için öğrencinin bu programın içeriğinden zevk alması ve programa karşı olumlu tutum geliştirmesi şarttır. Drama yöntemine dayanan yaratıcı yazma çalışmaları da öğrencilerin yazma becerileri kazanmasına yardımcı olacak, onların yazmaya yönelik tutumlarına katkı sağlayacaktır.

Gavin Bolton (1979), dramatik etkinlikler ile bilişsel gelişimin önemini vurgulamaktadır. Bilişsel gelişim ile çocuğun düşünsel dünyasının etkilenmesi, değiştirilmesi, yeni düşünce ve kavramların o dünyaya eklenmesi ya da var olanların değiştirilmesi ifade edilir. Böylece çocuğun dünyaya bakma biçimi gelişecek, değişecektir (Çetin ve Öztürk, 2013, s.6).

Yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirilmesi için klasik yazma çalışmalarından ziyade yaratıcılığı geliştiren, öğrencinin kendini rahatça ifade edebileceği, sıkı kurallarla örülmemiş, eğlenceli, aktif katılım sağlayan yazma çalışmaları gereklidir. Yazma çalışmalarından önceyse öğrenciyi yazmaya teşvik edecek, onun kendini ifade etmesi için yaratıcılığını ortaya çıkaracak süreçlere ihtiyaç duyulmaktadır. Drama etkinliklerinde de kullanılan müzik, resim, hareket içeren çalışmalar; yazma öncesinde öğrencilere zengin yaşantılar sağlayacaktır. Yazma öncesi süreç ne kadar etkili olursa sonuçta ortaya konacak ürünler de o derece nitelikli olacaktır (Ataman, 2013). Yaratıcı drama hem kişisel hem sosyal gelişimi sağlarken yaratıcılık ve farklı düşünebilme becerisini de ortaya çıkarmaktadır (Susar, 2009).

Yaratıcı yazma öncesinde yaratıcı drama uygulamaları yaptıran ve bu uygulamalarda şiir, öykü ve masallardan yararlanan Ataman (2006), çalışmasının sonunda öğrencilerin yazınsal değeri olan yaratıcı ürünler ortaya koyduğunu görmüştür. Bu da göstermektedir ki drama süreci ile birlikte verilen yaratıcı yazma çalışmaları öğrencinin yazıya karşı tutumunu geliştireceği gibi yaratıcılığını da artıracaktır.

Yaratıcı drama ve yaratıcı yazmanın bir arada kullanılması yazma çalışmalarını yalnızca düşünsel boyutla sınırlandırmaktan çıkarıp bireyin bütün duyu alanları ile birleştirmesini sağlayacaktır (Susar, 2015). Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları öğrencinin kendini özgürce ifade edebileceği, bedensel ve zihinsel olarak katılım sağlayabileceği, eğlenerek öğrenebileceği, yaratıcılığını ortaya koyabileceği bir ortam sunarak onun yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirmesine, yazma eyleminden zevk almasına katkıda bulunacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 9. sınıf öğrencilerine uygulanan drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin yazma tutumlarına etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda problem cümlesi “9. sınıf öğrencilerine uygulanan drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yazma tutumlarına etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiş ve bununla birlikte yanıtı aranan alt problemler şunlardır:

1. Drama yönteminin yazma tutumuna etkisi nedir?
2. Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları hakkında öğrencilerin duygu ve düşünceleri nelerdir?
3. Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı drama ve yazma etkinlikleriyle işlenmesinin yazma tutumuna etkisi nedir?
4. Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları, yazmanın kendini ifade etme aracı olarak görülmesinde etkili midir?

YÖNTEM

Çalışmanın Deseni

9. sınıflara uygulanan drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazma tutumuna etkisinin incelendiği bu çalışmada, karma yöntem araştırma desenlerinden gömülü (içer yerleşik) desen kullanılmıştır. Karma araştırma yöntemi tek bir çalışma ya da çalışmalar dizisindeki aynı temel olgulara ilişkin nitel ve nicel veriler toplamayı, onları analiz etmeyi ve yorumlamayı içermektedir (Leech ve Onwuegbuzie, 2009, s.266). “Gömülü (içer yerleşik) desende nitel ya da nicel yöntemlerden biri diğerine göre daha fazla ön plana çıkmaktadır. Yani araştırma büyük ölçüde nitel ya da nicel bir araştırmadır ancak elde edilen verilerin desteklenmesi ya da

açıklanması için alternatif yöntemle elde edilen verilere de ihtiyaç vardır.” (Cresswell ve Pano Clark, 2007) Bu araştırmada, nicel verileri anlamlandırmak ve örneklendirmek amacıyla nitel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda gerçek deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır. Deneme modelleri, bilimsel değeri yüksek olan ve neden-sonuç ilişkisini belirlemek amacıyla doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenenin üretildiği araştırma modelleridir. Deneme modeliyle yapılan her araştırmada, mutlaka bir karşılaştırma vardır. Bu, belli bir şeyin kendi içindeki değişimleri ya da şeyler arası ayırımların karşılaştırması anlamında olabilir (Karasar, 2005).

Araştırmanın nitel boyutunda ise görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme türünde önceden tasarlanan bir dizi soruyu içeren bir görüşme formu bulunur. Görüşme esnasında verinin detayına inilmek ya da eksik kalan bir noktanın tamamlanabilmesi için bu sorulara ek-sonda sorular getirilebilir (Karataş, 2017).

Örneklem

Bu araştırmanın örneklemi, İstanbul ili Ümraniye ilçesi Ümraniye Anadolu Lisesi ve Ümraniye Merkez Anadolu Lisesi 9. sınıf öğrencilerinden seçilen 65 kişi oluşturmaktadır. Cohen ve Manion (1989)’a göre eğer toplanan veriler üzerinde istatistiksel işlemler veya analizler yapılacaksa bu sayının en az 30 olması gereklidir. Deneysel ve nedenini bulmak için karşılaştırmalı çalışmalarda çalışma her bir grup için en az 15 kişiden oluşmalıdır (Borg ve Gall, 1989).

Ümraniye Anadolu Lisesi 9. sınıf öğrencilerinden gönüllü olarak seçilen 33 kişi deney grubu olarak belirlenmiş ve bu gruba drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma etkinlikleri uygulanmıştır. Okulun tiyatro salonunda, çarşamba günleri 16 ve 17 kişilik iki gruba 65’er dakika etkinlik yapılmıştır. İlk gruba 12.40-13.45, ikinci gruba 13.55-15.00 saatleri arasında, 7 hafta boyunca çalışmalar yürütülmüştür. Deney grubundaki öğrencilerin cinsiyet gruplarına ilişkin sayısal verileri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Deney Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzdelik
Erkekler	15	45,4
Kızlar	18	54,6
<i>Toplam</i>	<i>33</i>	<i>100</i>

Ümraniye Merkez Anadolu Lisesi 9. sınıf öğrencilerinden 32 kişi kontrol grubu olarak seçilmiş ve bu grupta Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretim programına uygun olarak ders işlenmiştir. Kontrol grubu olarak Ümraniye Merkez Anadolu Lisesinin seçilmesinde; okulun deney yapılacak okul ile aynı bölgede olması, sosyo-ekonomik olarak denk olması ve Türk Dili ve Edebiyatı dersi 1. dönem not ortalamaları etkili olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin cinsiyet gruplarına ilişkin sayısal verileri Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2. Kontrol Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzdelik
Erkekler	19	59,3

Kızlar	13	40,7
Toplam	32	100

Ümraniye Merkez Anadolu Lisesindeki 9. sınıf şubelerinden Türk Dili ve Edebiyatı dersi 1. dönem not ortalaması, deney grubunun not ortalamasına denk olan şube kontrol grubu olarak seçilmiştir. Deney grubunu oluşturan 33 öğrencinin Türk Dili ve Edebiyatı dersi 1. dönem not ortalaması 73 iken, kontrol grubunu oluşturan 32 öğrencinin Türk Dili ve Edebiyatı dersi 1. dönem not ortalaması 70'tir. Bu sonuç, deney ve kontrol gruplarının Türk Dili ve Edebiyatı dersi başarı düzeylerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir.

Kontrol grubu öğrencilerine 15.02.2017 – 29.03.2017 tarihleri arasında, Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretim programındaki yazma çalışmaları Türk Dili ve Edebiyatı dersi öğretmeni tarafından yaptırılmıştır. Bu çalışmalar arasında “Roman yazma çalışması” ve “Kısa oyun yazma çalışması” bulunmaktadır. Öğrenciler 4 hafta boyunca roman yazma çalışması, 3 hafta boyunca da kısa oyun yazma çalışması yapmıştır. Roman yazma çalışması “bir romanın yapı unsurlarından birini veya birkaçını (kişiler, mekân, zaman, olay örgüsü) değiştirerek romana eklemeler yapma” şeklinde gerçekleştirilmiştir. Kısa oyun yazma çalışması için “öğrencilerin gruplara ayrılarak her gruptan 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazmaları” istenmiştir. Yazma çalışmalarında “Hazırlık, Planlama, Taslak Metin Oluşturma, Taslak Metni Geliştirme ve Düzeltme” eylemlerinin sırayla takip edildiği planlı yazma süreci işlemiştir.

Deney grubu öğrencilerine ise 15.02.2017 – 29.03.2017 tarihleri arasında drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları yaptırılmıştır. Öğrencilere 7 hafta boyunca şiir, hikâye, mektup, günlük, deneme ve anı türlerinde yazılar yazdırılmıştır. Her bir çalışma, Adıgüzel (2018)'in yaratıcı dramanın yapılandırılması aşamalarından olan “Isınma-Hazırlık”, “Canlandırma”, Değerlendirme-Tartışma” aşamalarından hareketle, araştırmacının kendisi tarafından tasarlanmış ve oluşturulmuştur. Çalışmaların her biri; “Isınma”, “Drama”, “Yazma” ve “Paylaşım” olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır.

- 1) Isınma Bölümü: Bu aşama bireyin hem bedeni hem de zihniyle egzersiz yaptığı bölümdür. Bu bölümdeki etkinlikler çalışmanın asıl bölümleri olan “Drama” ve “Yazma” bölümlerindeki etkinliklerden bağımsız değildir. Yaklaşık 5 dakika sürer. Adıgüzel (2018)'in yaratıcı drama aşamalarından “Isınma-Hazırlık” aşamasına denk gelmektedir.
- 2) Drama Bölümü: Bu bölüm bireyin bedenini kullanarak yaratımda bulunduğu bölümdür. İlk yaratıcı ürünler bu bölümde ortaya çıkar. Canlandırma, rol oynama, doğaçlama gibi drama teknikleri bu bölümde kullanılır. 20-25 dakika sürer (Önder, 2007). Adıgüzel (2018)'in yaratıcı drama aşamalarından “Canlandırma” aşamasına denk gelmektedir.
- 3) Yazma Bölümü: Bu bölüm yazının yazıldığı aşamadır. Bölümün diğer adı “Kâğıdı Kalem Alalım”dır. 20-25 dakika sürer. Adıgüzel (2018)'in yaratıcı drama aşamalarından “Değerlendirme-Tartışma” aşamasına denk gelmektedir.
- 4) Paylaşım Bölümü: Metinlerin öğrenciler tarafından okunup paylaşıldığı bölümdür. Bu bölümde öğrenciler, yazdıklarını okumaları için teşvik edilir fakat zorlanmaz. Yaklaşık 15 dakika sürer. Adıgüzel (2018)'in yaratıcı drama aşamalarından “Değerlendirme-Tartışma” aşamasına denk gelmektedir.

Uygulama etkinliklerini araştırmacının kendisi hazırlamış ve deney grubuna kendisi uygulamıştır. Bu sayede araştırmada öğretmenden kaynaklanabilecek hataların en aza

indirilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerden, çalışmaların Türk Dili ve Edebiyatı dersinin bir parçası olarak görülmesi istenmiş ve etkinlikler bu bilinçle gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada nicel ve nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Nicel veri toplama aracı olarak Şenol Akaydın ve Hasan Kurnaz tarafından geliştirilen Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği (LÖYYTÖ) kullanılmıştır (Akaydın ve Kurnaz, 2015, s.246). Nitel veri toplama aracı olarak Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) kullanılmıştır. Bu formun kullanılmasındaki amaç, Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği'nden alınan sonuçların derinlemesine incelenmesidir.

Deneyisel bir araştırmada bağımsız değişkenin etkilerine ilişkin deney grubuyla yapılacak bireysel ya da odak grup görüşmeleri araştırmaya dâhil edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.356). “drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları”nın bağımsız değişken, “yazma tutumu”nun ise bağımlı değişken olduğu bu araştırmada, deney grubu katılımcılarının hepsiyle bireysel görüşmeler yapılarak bağımsız değişkenin bağımlı değişkene olan etkilerine bakılmıştır. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu, alan taraması yapıldıktan ve Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi-Öğretimi alanından iki öğretim görevlisinin görüşleri alındıktan sonra araştırmanın amaçları doğrultusunda araştırmacının kendisi tarafından oluşturulmuştur.

Görüşme tekniği; Kvale (1996) tarafından “temalaştırma, tasarım, görüşme, transkripsiyon, analiz, teyit ve raporlama” olarak yedi aşamaya ayrılmıştır. Bu form, “görüşme” aşamasının içeriğinde yer alan “Amaca uygun görüşme formu geliştir.” maddesine uygun olarak hazırlanmıştır. Kvale (1996)’in görüşme tekniğiyle ilgili oluşturduğu yedi aşamanın içerikleri incelendiğinde, hazırlanacak görüşme formunun geçerlik ve güvenilirlik analizinin gerekliliğine dair bir içeriğin olmadığı görüldüğünden, araştırmacı tarafından oluşturulan bu Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu’nun geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılmamıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular şunlardır:

- 1) Yazmadan önce drama yapmak yazma sürecini nasıl etkiledi?
- 2) Dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmaları hakkındaki duygu ve düşüncelerin nelerdir? Sence bu çalışmalar yazmanı nasıl etkiledi?
- 3) Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı drama ve yazma etkinlikleriyle işlenmesi hakkında neler düşünüyorsun?
- 4) Yaptığımız çalışmalarda kendini -duygu ve düşüncelerini- yazarak ifade edince neler hissettin? Bu konuda neler söyleyebilirsin?

Veriler, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulanan Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği (LÖYYTÖ) ve deney grubuna uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu (YYGF) ile toplanmıştır. LÖYYTÖ dağıtılmadan önce, öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş, sonuçların bilimsel amaçlar dışında kullanılmayacağı söylenmiş ve öğrencilerin samimi cevaplar vermeleri istenmiştir. Bu yolla ölçeğin güvenilirliği arttırılmaya çalışılmıştır. Nicel veriler toplandıktan sonra deney grubunda bulunan bütün katılımcılara -33 kişiye- Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu uygulanmıştır. 4 adet açık uçlu sorudan oluşan formun görüşmeleri, etkinliklerin yapıldığı tiyatro salonunda, öğrencilerle bire bir gerçekleştirilmiştir.

Görüşme ile elde edilen verilerin kaydedilmesinde izlenen iki temel yöntem vardır: cihaz ile kaydetme ve not alma (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.175). Araştırmada, verilerin kaydedilmesi

için not alma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacı, aldığı notları her görüşmeden sonra temize çekerek aktarımdan kaynaklanacak muhtemel hataları önlemiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın çözümlenmesi, karma yöntem desenlerinden gömülü (içer yerleşik) desene uygun olarak yapılmıştır. Nicel veriler elde edildikten sonra nicel verilerin anlamlandırılması ve örneklendirilmesi amacıyla nitel veriler toplanmıştır. LÖYYTÖ ile toplanan nicel verilerin çözümlenmesi için SPSS programı kullanılmıştır. SPSS, anket ve araştırma formlarından elde edilen sınıflanmamış verilerin analizinde yararlanılan ve yaygın kullanımı olan bir pakettir (Özdamar, 2004).

YYGF ile toplanan verilerin analizi ise nitel veri çözümleme tekniklerinden içerik analize göre yapılmıştır. İçerik analizinde temel yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259). Analiz sürecine, öğrenciler “Ö1, Ö2, Ö3... Ö33” şeklinde numaralandırılarak başlanmıştır. Ardından öğrencilerin verdiği bütün cevaplar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Cevaplar, konunun amacına göre analiz edilmiş ve konu dışı olan cevaplar elenmiştir. Elde edilen bilgiler, kendi içinde anlamlı bütünlük oluşturacak şekilde bölümlere ayrılarak kodlama yapılmıştır. Kodlama listesi çıkartıldıktan sonra araştırmacı, 2 akademisyenle birlikte kodlama listesinin güvenilirliğini test etmiştir.

Kodlama listesinin güvenilirliği “*Uzlaşma yüzdesi = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100*” formülüyle test edilmiştir. Güvenirlik formülüyle hesaplanan sonucun %70 düzeyinde olması durumunda değerlendiriciler arası güvenirliliğin sağlanmış olacağı belirtilmektedir (Gay, 1987; Miles ve Huberman, 1994; Akt: Keyik, 2014, s.40). Araştırmacı ve akademisyenlerden en az ikisinin veya hepsinin uzlaştığı kod görüş birliğine, diğerleri görüş ayrılığına dâhil edilmiştir. Bu işlem sonucunda kodlama listesinin güvenirliliği %100 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik yüzdeleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Kodların Güvenirlik Yüzdeleri

Sorular	Kodlar	
Yazmadan önce drama yapmak yazma sürecini nasıl etkiledi?	Yazma öncesi drama hayal gücümü / yaratıcılığımı artırdı.	100%
	Yazmak dramayla daha eğlenceli.	100%
	Drama sayesinde yazmayı sevdim.	100%
Dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmaları hakkındaki duygu ve düşüncelerin nelerdir? Sence bu çalışmalar yazmanı nasıl etkiledi?	Yazmak için öz güvenim / isteğim arttı.	100%
	Klasik yazmadaki kuralların olmaması yazmamı olumlu etkiledi.	100%
	Yazmaya olan ön yargımı kırdım.	100%
	Yazarken olumsuz duygulardan uzaklaştım.	100%
	Yazma yeteneğim gelişti.	100%

	Daha çok yazmaya başladım.	100%
	Yazarken eğlendim.	100%
	Yazmayı sevdim.	100%
Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı etkinliklerle işlenmesi hakkında neler düşünüyorsunuz?	Yazarken eğlenirim / sıkılmam.	100%
	Yazmayı severim.	100%
	Yaratıcı yazma etkinliklerinin ayrı bir ders olmasını isterim.	100%
Yaptığımız çalışmalarda kendini -duygu ve düşüncelerini yazarak ifade edince neler hissettin? Bu konuda neler söyleyebilirsin?	Yazarak kendimi rahatça ifade edebildim.	100%
	Yazarak kendimi yaratıcı bir şekilde ifade edebildim.	100%
	Yazarak kendimi tam olarak ifade edemiyorum.	100%

Kodlama anahtarı çıkarıldıktan sonra temalar belirlenmiştir. Tema belirleme, toplanan verilerin kodlar aracılığıyla kategorize edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.268). “Dramanın yazmaya ve yazma tutumuna etkisi”, “Dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazma tutumuna etkisi” “Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı etkinliklerle işlenmesinin yazma tutumuna etkisi” ve “Kendini ifade etme aracı olarak yazmaya yönelik tutum” olmak üzere 4 tema belirlenmiştir. Kodlar temalara yerleştirildikten sonra öğrenci cevapları da öğrenci kodlarıyla birlikte uygun yerlere yerleştirilerek frekans çıkarılmıştır.

Etik Kurul İzin Bilgisi

Bu araştırma, Marmara Üniversitesinin 26/12/2016 tarihli 1600369182 sayılı kararı ile alınan izinle ve Valilik makamının 12/01/2017 tarihli 443913 sayılı oluru ile yürütülmüştür.

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

Araştırmanın problem cümlesini oluşturan “9. sınıf öğrencilerine uygulanan drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yazma tutumlarına etkisi var mıdır?” sorusu doğrultusunda elde edilen nicel veriler Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Ön Tutum ve Son Tutum Puanlarının t-testi Sonuçları

	X (Aritmetik Ortalama)	SS	T değeri	P değeri
Kontrol Grubu Ön Test	2.96	.85	-1.90	.06
Deney Grubu Ön Test	3.32	.63		
Kontrol Grubu Son Test	2.71	.91	-5.28	.00*
Deney Grubu Son Test	3.73	.62		

 $p<.05$

Tablo 4'te görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubuna uygulanan ön tutum testlerinden elde edilen puanların t-testi analizine göre, grupların ön tutum puanları arasında istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($P=0,06>0,05$). Grupların ön tutum testi puanlarına yönelik bu benzerlik, deney ve kontrol gruplarının denel sürecin başında birbirine denk olduğunu kanıtlamaktadır.

Deney ve kontrol gruplarına Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği (LÖYYTÖ) uygulanmıştır. Grupların bu testlerden aldıkları ön tutum ve son tutum puanları karşılaştırılmıştır. Deney grubunun son testine ait aritmetik ortalama 3,73'tür. Bu sonuç, deney grubunun ön testine ait aritmetik ortalama olan 3,32'den büyüktür. İstatistiksel analiz sonucunda, deney grubunun yazmaya yönelik son tutum ortalamasının anlamlı düzeyde ($P=0,00<0,05$) farklılaştığı saptanmıştır. Bu durum, deney grubuna uygulanan dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu anlamda etkilediğini ve uygulanan çalışmaların tutumları artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Kontrol grubunun son testine ait aritmetik ortalama 2,71'tir. Bu değer, grubun ön testine ait 2,96 değerinden küçüktür. Bu durum, uygulanan öğretim programının öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumsuz anlamda etkilediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Araştırmanın alt problemlerine ait sorular doğrultusunda elde edilen nitel verilerin analizi sonucunda nitel bulgulara ulaşılmıştır. Karma yöntem araştırmalarının önemli özelliklerinden bir diğeri farklı yöntemlerle toplanan verilerin birbirini teyit amacıyla kullanılması ve bu şekilde sonuçların inandırıcılığının daha güçlü olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.352).

“Drama yönteminin yazma tutumuna etkisi nedir?” sorusunun irdelendiği birinci alt probleme dair veriler Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Drama Yönteminin Yazma Tutumuna Etkisi

Kodlar	Öğrenci Kodları
Yazma öncesi drama hayal gücümü / yaratıcılığımı artırdı.	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö32
Yazmak dramayla daha eğlenceli.	Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö12, Ö14, Ö15, Ö22, Ö23, Ö29, Ö33
Drama sayesinde yazmayı sevdim.	Ö21, Ö29

Tablo 5’te de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğrencilerden 19’u, yazı yazmaya başlamadan önce drama yapmanın hayal gücünü ve yaratıcılığını artırdığını söylemiştir. Öğrencilerin 11’i, drama ile birlikte yazmayı eğlenceli bulmaktadır. 2 öğrenci ise drama sayesinde yazı yazmayı sevdiğini söylemiştir.

Yazmadan önce drama çalışmaları yapmak, öğrencilerin yazı yazmalarını ve yazma tutumlarını olumlu anlamda etkilemektedir. Yazmadan önce drama yapmak öğrencilerin hayal gücünü ve yaratıcılığını artırmış, yazmayı eğlenceli hâle getirmiş ve yazmayı sevdirmiştir. Türkel (2011)’in belirttiği gibi yaratıcı drama çalışmaları, öğrencilerde yazmaya yönelik ilgi, istek ve beğeni gibi olumlu duyguların gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Ataman (2006), yaratıcı yazma öncesinde uyguladığı yaratıcı drama çalışmaları neticesinde öğrencilerin yaratıcı ürünler ortaya koyduğunu belirtmiştir. Yazmadan önce öğrencilerin yaratıcılıklarının ortaya çıkarılması adına yaratıcı etkinlikler yapılması gerektiğini ifade eden Maltepe (2006) de bu sonucu desteklemektedir. Geliştirdiği model önerisinde, geleneksel yazma çalışmalarının yaratıcı drama ile kurgulanmış yaratıcı drama etkinliklerine dönüşmesi gerektiğini savunan Serin (2005) de bu etkinliklerle öğrencilerin yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarılabileceğini belirtmektedir.

“Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları hakkında öğrencilerin duygu ve düşünceleri nelerdir?” sorusunun irdelendiği ikinci alt probleme dair veriler Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Drama Yöntemine Dayalı Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Yazma Tutumuna Etkisi

Kodlar	Öğrenci Kodları
Yazmak için öz güvenim / isteğim arttı.	Ö2, Ö4, Ö6, Ö9, Ö11, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö25, Ö32
Klasik yazmadaki kuralların olmaması yazmamı olumlu etkiledi.	Ö1, Ö11, Ö19, Ö20, Ö27
Yazmaya olan ön yargımı kırdım.	Ö15, Ö23, Ö28, Ö29, Ö33
Yazarken olumsuz duygulardan uzaklaştım.	Ö8, Ö18
Yazma yeteneğim gelişti.	Ö7, Ö17, Ö18, Ö24, Ö26, Ö31

Daha çok yazmaya başladım.	Ö32
Yazarken eğlendim.	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö12, Ö13, Ö14, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö26, Ö27, Ö29, Ö33
Yazı yazmayı sevdim.	Ö3, Ö5, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö22, Ö31, Ö33

Tablo 6’da da görüldüğü gibi; drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarını hakkındaki duygu ve düşüncelerini dile getiren öğrencilerden 19’u yazarken eğlendiğini, 11’i yazmak için öz güveninin veya isteğinin arttığını, 9’u yazı yazmayı sevdiğini, 6’sı yazma yeteneğinin geliştiğini, 5’i yazmaya olan ön yargısını kırdığını, 5’i klasik yazmadaki kuralların olmamasının yazmasını olumlu etkilediğini, 2’si yazarken olumsuz duygulardan uzaklaştığını, 1 öğrenci ise daha çok yazmaya başladığını söylemiştir.

Uygulanan etkinlikler hakkındaki öğrenci görüşleri, araştırmada elde edilen nicel verileri destekler niteliktedir. Bu görüşlere yönelik bulgular değerlendirildiğinde drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin yazma tutumlarını olumlu anlamda etkilemektedir. Uygulanan etkinliklerle öğrenciler; yazmak için öz güvenli ve istekli olmuş, kurallara boğulmadan özgürce yazabilmiş, yazmaya karşı ön yargılarını kırmış, olumsuz duygulardan uzaklaşmış, yazma yeteneklerini geliştirmiş, daha çok yazmaya başlamış, yazarken eğlenmiş ve yazmayı sevmiştir. Susar Kırmızı (2009)’nın da belirttiği gibi eleştirilme ve yanlış yapma kaygısından uzak olan öğrenciler duygu ve düşüncelerini istedikleri gibi ortaya koyabilmişler, onları yazmadan soğutabilecek yazma kuralları olmaksızın, özgürce yazarak iç dünyalarını yansıtabilmişlerdir.

“Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı drama ve yazma etkinlikleriyle işlenmesinin yazma tutumuna etkisi nedir?” sorusunun irdelendiği üçüncü alt probleme dair veriler Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Türk Dili ve Edebiyatı Derslerindeki Yazma Konularının Yaratıcı Etkinliklerle İşlenmesinin Yazma Tutumuna Etkisi

Kodlar	Öğrenci Kodları
Yazarken eğlenirim / sıkılmam.	Ö2, Ö4, Ö6, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö31, Ö33
Yazmayı severim.	Ö5, Ö20, Ö31, Ö33
Yaratıcı yazma etkinliklerinin	Ö1, Ö7
ayrı bir ders olmasını isterim.	

Tablo 7’de de görüldüğü gibi; Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı etkinliklerle işlenmesi hâlinde, öğrencilerin 23’ü yazarken eğleneceğini veya sıkılmayacağını, 4’ü yazmayı seveceğini söylemiştir. 2 öğrenci ise yaratıcı yazma etkinliklerinin Türk Dili ve Edebiyatı dersi içinde değil, ayrı bir ders olmasını istemiştir.

Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı etkinliklerle işlenmesi, öğrencilerin derse ve yazmaya olan tutumlarını olumlu anlamda etkilemektedir. İşleyen (2009)'in de belirttiği gibi öğrencilerin derse olan ilgilerini artıran drama, 9. sınıf Türk Edebiyatı dersi başarısını artırmanın yanı sıra derse aktif katılımı sağlamış ve dersi sıkıcı olmaktan çıkarmıştır. Aslanel (2011) de yaratıcı drama yönteminin, öğrencilerin Dil ve Anlatım dersine ilişkin olumlu tutumlar geliştirilmesinde etkili olduğunu belirtmiştir.

“Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları, yazmanın kendini ifade etme aracı olarak görülmesinde etkili midir?” sorusunun irdelendiği dördüncü alt probleme dair veriler Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Kendini İfade Etme Aracı Olarak Yazmaya Yönelik Tutum

Kodlar	Öğrenci Kodları
Yazarak kendimi rahatça ifade edebildim.	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö21, Ö22, Ö24, Ö26, Ö27, Ö31, Ö32, Ö33
Yazarak kendimi yaratıcı bir şekilde ifade edebildim.	Ö3, Ö12, Ö13, Ö16, Ö18, Ö20, Ö24, Ö25, Ö29
Yazarak kendimi tam olarak ifade edemiyorum.	Ö10, Ö23, Ö28

Tablo 8’de de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğrencilerin 22’si yazarak kendini rahatça ifade edebildiğini, 9’u ise yazarak kendini yaratıcı bir şekilde ifade edebildiğini söylemiştir. 3 öğrenci ise yazarak kendini tam olarak ifade edemediğini söylemiştir.

Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları, öğrencilerin kendilerini yazarak ifade etmelerine yardımcı olmuş ve kendini ifade etme aracı olarak yazma tutumlarını olumlu anlamda etkilemiştir. Çalışmalara katılan öğrenciler yazarak kendilerini rahatça, özgürce, içlerinden geldiği gibi ve yaratıcı bir şekilde ifade edebilmiştir. Bu sonuç; eğlenceli, sıra dışı, yenilikçi, yaratıcı ve hata yapma kaygısından uzak olan yaratıcı drama ve yaratıcı yazma çalışmalarının, bireyin kendini özgürce ifade etmesine yardımcı olduğunu tespit eden Susar Kırmızı (2015)’in çalışmasıyla uyumluluk göstermektedir.

Drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının sağladığı özgür ortam, öğrencilerin yazmaya olan tutumlarını olumlu etkilemiştir. Öğrencinin özgürce yazabilmesi için yargılanma korkusunun olmadığı, bilişsel ve duygusal rahatlık veren bir ortamın gerekliliğini savunan Temizkan (2010) da bu sonucu desteklemektedir. Duran (2010) ve Ak (2011)’in çalışmalarında da yaratıcı yazma çalışmalarının yazılı anlatım becerisine olumlu etkisi belirtilmiştir.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın problem cümlesiyle ilgili nicel verilerin analizine göre, deney grubunun yazmaya yönelik son tutum ortalamasının anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Bu durum, deney grubuna uygulanan dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarını olumlu anlamda etkilediğini ve uygulanan çalışmaların tutumları artırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın birinci alt problemiyle elde edilen nitel verilerin analizine göre, görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını yazmadan önce drama yapma konusunda olumlu görüş bildirmiştir. Bu durum, dramanın yazmaya ve yazma tutumuna olumlu etkisi olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemiyle elde edilen nitel verilerin analizine göre, görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları hakkında olumlu görüş bildirmiştir. Bu durum dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının, yazma tutumuna olumlu etkisi olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemiyle elde edilen nitel verilerin analizine göre, görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı etkinliklerle işlenmesini istemiş ve bu konuda olumlu görüş bildirmiştir. Bu durum, Türk Dili ve Edebiyatı derslerindeki yazma konularının yaratıcı etkinliklerle işlenmesinin, yazma tutumuna olumlu etkisi olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın dördüncü alt problemiyle elde edilen nitel verilerin analizine göre, görüşme yapılan öğrencilerin tamamına yakını kendini yazarak ifade etme konusunda olumlu görüş bildirmiştir. Bu durum, dramaya dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının, kendini ifade etme aracı olarak yazmaya olumlu etkisi olduğunu göstermektedir. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda alanyazına yol gösterici olması adına şu önerilerde bulunulmuştur:

Elde edilen bulgular neticesinde; dramanın hayal gücüne, yaratıcılığa, yazma becerisine, kendini ifade etmeye ve yazma tutumuna olan katkısı göz önünde bulundurularak Türk dili ve edebiyatı derslerinde drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmaları yaptırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2018). *Eğitimde yaratıcı drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ak, E. (2011). *Yaratıcı yazma tekniklerinin ilköğretim 5.sınıf öğrencilerinin Türkçe dersindeki yazılı anlatım becerileri üzerindeki etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Akaydın, Ş; Kurnaz, H. (2015). Lise öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (32), 246-261.
- Anarella, L. A. (2000). Using creative drama in the writing and reading process. <https://eric.ed.gov/?id=ED445358> adresinden 30.03.17 tarihinde edinilmiştir.
- Aslanel, Ö. (2011). *Ortaöğretim onuncu sınıf dil ve anlatım dersinin drama yöntemi ile öğretiminin öğrencilerin ders tutumlarına, sosyal becerilerinin gelişmesine yönelik etkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ataman, M. (2006). Yaratıcı drama sürecinde yaratıcı yazma. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 75-78.
- Ataman, M. (2013). *Yaratıcı yazma için yaratıcı drama*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bağcı, H. (2007). *Türkçe öğretmeni adaylarının yazılı anlatım derslerine yönelik tutumları ile yazma becerileri üzerine bir araştırma* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Başkök, B. (2012). *İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinde uygulanan yaratıcı yazma çalışmalarının, öğrencilerin yaratıcılıklarına ve Türkçe dersine olan tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Beydemir, A. (2010). *İlköğretim 5. sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazma başarısına ve yazmaya yönelik tutumlara etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Bolton, G. (1979). *Towards a Theory of Drama in Education*, 4th edition. Longman. Group Ltd., London.
- Borg, W. ve Gall, M. D. (1989). *Educational Research and Introduction*. 5th edition. New York and London: Longman.
- Creswell, J., & Plano Clark, V. L. (2007). *Understanding mixed methods research*. In J. Creswell (Ed.), *Designing and conducting mixed methods research* (pp. 1-19). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Demir, T. (2012). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (19), 343-357
- Demirel, Ö ve Şahinel, M. (2006). *Türkçe ve sınıf öğretmenleri için Türkçe öğretimi (7. baskı)*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Dölek, O; Hamzadayı, E. (2022). Bilgilendirici metin yazma başarımını değerlendirmeye yönelik bir ölçek önerisi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 116-130.
- Duran, S. (2010). *Yaratıcı yazma yaklaşımının yazılı anlatım becerisinin gelişimine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Dyson, A. H. (1995). Writing children: reinventing the development of childhood literacy. *Written Communication*, 12(1), 4-46.
- Gökçe, Y. (2007). *Ben büyüyünce yazar olacağım*. İstanbul: Kapital Kitapları.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Güzel, A. (2006). Edebiyat eğitiminde amaçlar ve bu amaçlara yönelik yöntem, teknik ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 34 (169), 85-105.
- Hill, A. (2004). Ethical analysis in counseling: A case for narrative ethics, moral vision and virtue ethics. *Counseling and Values*, 48(2), 131-148.
- İpşiroğlu, Z. (2006b). *Yaratıcı yazma*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- İşleyen, E. (2009). *Ortaöğretim dokuzuncu sınıf Türk Edebiyatı dersinde drama yönteminin öğrencilerin ders başarısına katkısı (Ankara ili – Akyurt ilçesi örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kandır, A. (2003). *Yaratıcı dramanın okul öncesi eğitim programındaki yeri ve hedefleri. Okul öncesi eğitimde drama teoriden uygulamaya (Yazarlar: Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Tezel Şahin, F., Kandır, A. ve Turla, A.)*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Karataş, Z. (2017). Sosyal bilim araştırmalarında paradigma değişimi: Nitel yaklaşımın yükselişi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 68-86.
- Keyik, H. (2014). *İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejileri* (Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Kırbaş, B. (2010). *Yeni Türkçe ders programına göre ilköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma çalışmalarının yazım noktalama ve planlama açısından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kırıçoğlu, O. (2002). *Beşikten mezara sanat ve kültür eğitimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing*. USA: Sage.
- Leech, N. L. ve Onwuegbuzie, A. J. (2009). A typology of mixed methods research designs. *Qual Quant*. 43(1), 265–275.
- MacGregor, C. (1996). *Yaratıcı bir çocuk yetiştirme*. İstanbul: Papirüs Yayınları.
- Maltepe, S. (2006). *Yaratıcı yazma yaklaşımı açısından Türkçe derslerindeki yazma süreçlerinin ve ürünlerinin değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- MEB Temel Kanunu, (1973). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html adresinden 13.12.2016 tarihinde edinilmiştir.
- MEB (2016). *Türk dili ve edebiyatı 9. sınıf öğretim materyali*. Ankara: MEB Yayınları.
- Oral, G. (2014). *Yine yazı yazıyoruz*. Ankara: Pegem Akademi.
- Önder, Alev (2007). *Yaşayarak öğrenme için eğitici drama*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Özcan, S. (2009). *Yaratıcı düşünme etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcı düşünmelerine ve proje geliştirmelerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özçelik Çetin, A. ve Öztürk, A. (2013). Yaratıcı drama alanında Gavin Bolton'ın drama anlayışı. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 8 (16), 1-14.
- Özdamar, K. (2004). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Öztürk, E. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Emiroğlu, S. ve Pınar, F. N. (2013). Dinleme becerisinin diğer beceri alanları ile ilişkisi. *Turkish Studies*, 8 (4), 769-782.
- San, İ. (1985). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- San, İ. (2002). *Yaratıcı drama-eğitsel boyutları: yaratıcı drama 1985-1995 yazılar*. Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık
- Serin, A. (2005). *Yaratıcı dramayla kurgulanmış yaratıcı yazma çalışmalarına ilişkin bir model önerisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Susar Kırmızı, F. (2010). *İlköğretim beşinci sınıf Türkçe dersinde yaratıcı yazma yaklaşımının yazmaya yönelik tutumlara, yaratıcı yazma ve yazma erişimine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Susar, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4 (7), 51-67.
- Susar, F. (2015). Yaratıcı drama ve yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. *TED Eğitim ve Bilim Dergisi*, 40 (181) 93-115.
- Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 27, 621-643.
- Türkel, A. (2011). *Yaratıcı dramanın yaratıcı yazma başarısına ve yazmaya karşı tutuma etkisi (İlköğretim 8. Sınıf)*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Ulaş, H., Tedik, G. ve Sevim, O.(2014.) İlkokul 4. sınıfta uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin yaratıcılık düzeylerine etkisi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 52, 331-350.
- Üstündağ, T. (2009). *Yaratıcılığa yolculuk*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ward, T. (2001). Creative cognition, conceptual combination, and the creative writing of Stephan R. Donaldson. *American Psychologist*, 56(4), 350-354.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT***The Impact of Drama-Based Creative Writing Activities on the Writing Attitudes of 9th Grade Students******Introduction***

In language teaching, the four essential components are reading, writing, speaking, and listening skills. The information, emotions, and thoughts acquired through reading and listening are expressed through writing or speaking, which are the skills used to convey these aspects. Among these skills, writing is generally more challenging for students compared to speaking, reading, and listening. Writing, which can be defined as the process of conveying emotions, thoughts, facts, and events through text, is a critical and prominent subject in educational curricula from elementary school to university.

In the 2015 curriculum of the Turkish Language and Literature course for secondary education, writing is one of the four fundamental skills that students are expected to develop. The program, which is skill-centered, aims to enable students to acquire reading, writing, and oral communication skills (speaking and listening) through literary works. Writing objectives in the program are designed to cover the process of writing a text within a plan, regardless of the genre.

In the 9th-grade Turkish Language and Literature textbook, activities related to writing objectives are included in all units. These activities incorporate structured writing processes, which involve "Preparation, planning, drafting, revising and improving the text, and sharing the written text" along with their substeps. Students who have not previously received adequate writing instruction may struggle to reach the intended learning outcomes in planned and rule-based writing activities. Furthermore, they may develop negative attitudes toward writing in their future endeavors.

The quality of a student's past writing experiences will influence their attitude toward writing. A student with a negative attitude toward writing will not engage in writing activities, making it impossible to achieve the lesson's intended goals. In the 9th-grade Turkish Language and Literature course, students are expected to write in a planned and rule-based manner. This expectation can create tension among students and may prevent them from expressing themselves effectively. As a result, students may become reluctant to write, developing negative attitudes toward the activity. To enhance their writing skills, it is essential for students to first be motivated to write.

Creativity is also defined within the General Objectives of the Turkish National Education System. The ultimate goal of the system is to make the Turkish nation a constructive, creative, and distinguished partner in contemporary civilization (Turkish Ministry of National Education Fundamental Law). The definition of modern education is based on being creative and productive. Education today is defined as a process that enables individuals to use their existing knowledge in a productive and creative manner.

Creativity, though its potential varies from person to person, is an innate ability present in everyone and can develop or diminish depending on the experiences one undergoes. Creativity can be likened to muscles in the body; like muscles, creativity must be exercised and developed.

To enhance and strengthen creativity, various games and activities have been applied throughout all levels of education, starting from preschool. As this inherent ability is nurtured and strengthened, the individual becomes equipped to be a constructive, creative, and distinguished partner in contemporary civilization.

Creative activities provide individuals with the opportunity to express their emotions and thoughts freely and to make independent decisions. To improve writing skills and foster a positive attitude toward writing, different activities must be employed. Utilizing creative writing and drama is a suitable approach for this purpose. Creating an environment in which students can write courageously will help boost their confidence. In order to achieve the writing objectives outlined in the Turkish Language and Literature curriculum, students must enjoy the content of the program and develop a positive attitude toward it. Creative writing activities based on drama will contribute to students' writing skills and positively influence their attitudes toward writing.

To foster a positive attitude toward writing, activities that develop creativity are necessary, rather than classical writing exercises. These activities should allow students to express themselves comfortably, without being constrained by strict rules, and should be engaging and participatory. Implementing drama activities before writing will provide students with rich experiences and improve the quality of their writing. When students see that they can discover themselves through writing and produce written texts, they are likely to develop a positive attitude toward writing.

Drama-based creative writing activities offer an environment where students can express themselves freely, engage both physically and mentally, enjoy the learning process, and showcase their creativity. This approach will help develop their positive attitudes toward writing and increase their enjoyment of the writing process.

This study, which is based on the research question "Do drama-based creative writing activities affect students' attitudes toward writing in 9th grade?" addresses the following sub-questions: Does drama have an impact on writing and writing attitudes? What are students' emotions and thoughts about drama-based creative writing activities? Does the use of creative activities in writing topics in Turkish Language and Literature lessons have an impact on writing attitudes? Does drama-based creative writing work affect writing as a means of self-expression?

To achieve these objectives, a group of experimental students participated in 7 weeks of drama-based creative writing activities. During these 7 weeks, students wrote poems, stories, letters, diaries, essays, and memoirs. Each activity was structured into four sections: "Warm-up," "Drama," "Writing," and "Sharing." The control group, on the other hand, followed the regular curriculum.

The results indicated that the experimental group showed significant improvement in their attitudes toward writing. In contrast, no positive changes were observed in the control group. The findings suggest that drama-based creative writing activities positively impact students' attitudes toward writing.

Journal of Education and New Approaches

MakaleBilgileri:	9. Sınıf Öğrencilerine Uygulanan Drama Yöntemine Dayalı Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Yazma Tutumuna Etkisi
MakaleTürü:	Diğer
GelişTarihi:	27.11.2024
Kabul Tarihi:	03.04.2025
YayınTarihi:	30.06.2025
Sorumlu yazar:	Ümit Kılıç, kilicumitt@gmail.com
Değerlendirme:	Çift Taraflı Kör Hakemlik
EtikBeyan:	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulmuştur.
BenzerlikTaraması:	Yapıldı / Turnitin.
EtikKurulKararı:	Bu araştırma, İstanbul Valiliği il Milli Eğitim Müdürlüğü Etik Kurulunun 12.01.2017 tarihli 59090411-20-E.443913 sayılı kararıyla etik izin almıştır.
KatılımcıRızası:	Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu alınmıştır.
Mali Destek:	Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.
ÇıkarÇatışması:	Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.
YazarKatkısı	Bütün yazarlar eşit katkıda bulunmuşlardır.
TelifHakları&Lisans:	Dergi, dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptir ve çalışmaları Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License altında yayımlanmaktadır.